

חוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה) (תיקון מס' 5), תשכ"ג-1963 *

1. בסעיף 10 לחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה), תשי"ד-1954¹ (להלן – החוק), בפסקה (2), במקום "מאסר עד שנה אחת או" יבוא "מאסר כפי שנקבע או".

תיקון סעיף 10

2. אחרי סעיף 11 לחוק יבוא:

הוספת סעיף 11א

11א. (א) בשל עבירה שנתכוון בה הנאשם לגרום נזק ממון לאחר או להשיג טובת הנאה לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל על הנאשם קנס פי שלושה משוויים של הנזק שנגרם או של טובת ההנאה שהושגה על ידי העבירה, או את הקנס שנקבע בחיקוק, הכל לפי הסכום הגדול יותר.

"קנס לפי שווי הנזק או טובת ההנאה

(ב) בקביעת סכום הקנס לפי סעיף זה רשאי בית המשפט להתחשב, בין השאר, בהשפעה שתהיה לסילוק הקנס על יכלתו של הנאשם לפצות את הניזוק בשל הנזק שנגרם לו על ידי העבירה."

3. במקום סעיף 14 לחוק יבוא:

החלפת סעיף 14

14. (א) מי שהורשע בשל עבירה פלוגית וביקש שבית המשפט ידון אותו גם בשל עבירות אחרות שהוא מודה שעבר אותן, רשאי בית המשפט, לאחר שנתן לקטיגור הזדמנות להשמיע טענותיו לענין זה, להרשיעו ולהענישו, או להעמידו במבחן, בשל כל אחת מן העבירות האחרות.

"עבירות אחרות שהודה בהן הנאשם

(ב) לא ישתמש בית המשפט בסמכותו לפי סעיף זה אלא לגבי עבירות שהן בסמכותו העניינית ושהוא מוסמך לדון בהן בהרכב שבו הוא יושב, אולם בית משפט מחוזי רשאי לעשות כן גם לגבי עונות וחטאים.

(ג) הורשע אדם לפי סעיף זה על אף התנגדותו של הקטיגור, רשאית הקטיגוריה לערער על הרשעה זו.

(ד) השתמש בית המשפט בסמכותו לפי סעיף זה ובערעור על פסק דינו בוטלה ההרשעה בשל העבירה שהנאשם הואשם בה, אין בכך כדי לפגוע בהרשעה ובגור הדין בשל העבירות האחרות.

(ה) בסעיף זה "עבירות אחרות" – בין שהוגש עליהן כתב אישום, ובין שטרם הוגש ובלבד שפרטי העבירות צוינו במידה הדרושה כדי לזהותן."

4. במקום סעיף 15 לחוק יבוא:

החלפת סעיף 15

15. (א) מי שנידון במשפט אחד לענשי מאסר בשל עבירות שונות, ולא הורה בית המשפט שישאם, כולם או מקצתם, בזה אחר זה, לא ישא אלא את עונש המאסר של התקופה הארוכה ביותר.

"מאסר חופף

(ב) מי שנידון למאסר ולפני שבשאל כל ענשו חזר ונידון למאסר, ובית המשפט שדן אותו באחרונה לא הורה שישא את ענשי המאסר, כולם או מקצתם, בזה אחר זה, לא ישא אלא עונש מאסר אחד והוא של התקופה הארוכה ביותר.

¹ נתקבל בכנסת ביום י"ב בסיון תשכ"ג (4 ביוני 1963); הצעת החוק ודברי הסבר מורסמו בה"ח 522, תשכ"ב, עמ' 246.

1 ס"ח תשי"ד, עמ' 234; תשס"ו, עמ' 229; תשכ"א, עמ' 19; תשכ"א, עמ' 24; תשכ"א, עמ' 115.

(ג) מי שנידון לשתי תקופות מאסר או יותר שאחת מהן חופפת בחלקה את האחרת, אין עליו לאחר שנשא תקופת המאסר האחת אלא שארית תקופת המאסר האחרת שאינה חופפת.

15א. מי שנידון לתקופות מאסר שונות שעליו לשאת בזה אחר זה, ישא תחילה את התקופה הקצרה יותר, חוץ מן המאסר שכבר התחיל לשאת בשעה שנידון למאסר נוסף, ובכפוף להוראות סעיף 18.

הסדר בנשיאת ענשי מאסר

תיקון סעיף 17

5. בסעיף 17 לחוק, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

“(ה) מי שנידון לתקופות מאסר אחדות שעליו לשאת בזה אחר זה, בין שהוטלו עליו לפני שהתחיל בנשיאת ענשו ובין לאחר מכן, רואים אותו לענין סעיף זה כמי שנידון לתקופת מאסר אחת שהיא סך כל התקופות של אותם ענשי מאסר.”

הוספת סעיף 17א

6. אחרי סעיף 17 לחוק יבוא:

17א. (א) מי שנידון לעונש מאסר, שלא על תנאי, לתקופה של ששה חדשים או יותר, ונוכח בית המשפט, לאחר ששמע חוות דעתו של רופא למחלות נפש, כי הנאשם סובל מדחף לסמים מסוכנים כמשמעותם בפקודת הסמים המסוכנים, 1936², וכי יש יסוד להניח שעבר את העבירה שעליה נידון מתוך אותו דחף ושיש באותו דחף כדי להביאו לידי עבירות נוספות, רשאי בית המשפט, בגור דינו, לצוות על החזקתו במוסד סגור לשם גמילה מן הדחף.

”צו החוקה במוסד סגור”

(ב) לא יינתן צו לפי סעיף זה אלא אם מוסד שאושר על ידי שר הבריאות לענין סעיף זה כמתאים לטיפול בגמילה, הודיע שיש בו מקום לאשפוזו של הנידון לשם טיפול כזה; רשאי שר הבריאות, בהסכמת שר המשטרה, לאשר מחלקה פסיכיאטרית בבית סוהר כמוסד מתאים לענין סעיף זה.

(ג) לא יינתן צו לפי סעיף זה לתקופה העולה על שלוש שנים או על תקופת המאסר שעל הנידון לשאת, הכל לפי התקופה הארוכה יותר.

(ד) תקופת החזקתו של החולה תנוכה מתקופת המאסר שעליו לשאת, זולת אם הורה בית המשפט שהתקופה, כולה או מקצתה, לא תנוכה כאמור; הורה בית המשפט כך, יקבע את סדר ההחזקה והמאסר לאחר ששמע חוות דעתו של רופא למחלות נפש.

(ה) שר המשפטים ימנה ועדה של שלושה (להלן – הועדה) שאחד מהם – והוא ישמש יושב ראש הועדה – יהיה שופט של בית משפט מחוזי ולפחות אחד מהם יהיה רופא למחלות נפש.

(ו) נוכחה הועדה כי אדם שניתן עליו צו להחזקה במוסד סגור לפי סעיף זה (להלן – החולה) אינו זקוק עוד לטיפול במוסד סגור או שאינו ניתן לגמילה, רשאית היא להורות על שחרורו מן המוסד הסגור בכל עת לפני תום תקופת הצו; וכן רשאית היא, מכל טעם הנראה לה מבחינת ריפוי או שיקומו של החולה, להורות על שחרורו לתקופה או כתנאים שתמצא לנכון.

2 ע"ר 1936, תוס' 1 מס' 577, עמ' 119.

(ז) הממונה על המוסד הסגור או מי שהוסמך לכך על ידיו רשאי לתת לחולה, כתנאים שייראו לו או ללא תנאים, חופשה מיוחדת לתקופה שלא תעלה על ארבעה ימים.

(ח) בלי לפגוע בהוראות סעיף קטן (ו), יביא היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו את ענינו של החולה, אחת לששה חדשים, לפני בית המשפט שנתן את צו ההחזקה, ובית המשפט רשאי לבטל את הצו אם נוכח שאין הצדקה להמשך החזקתו של החולה במוסד סגור.

(ט) שחרור מן המוסד הסגור לפי הטעמים הקטנים (ו), (ז) או (ח), אין בו כדי לשחרר את החולה מעונש מאסר שעליו עוד לשאתו אותו זמן.

(י) צו החזקה ישמש, בכפוף לתקנות לפי סעיף קטן (יב), הסמכה—

- (1) למשטרה — להעביר את החולה למוסד;
- (2) לממונה על המוסד הסגור — להחזיק את החולה במוסד;
- (3) לרופא הממונה על הטיפול בחולה — לנקוט באמצעי הטיפול הדרושים.

(יא) חולה היוצא את המוסד הסגור ללא רשות שניתנה לו כדין, ומי שמסייע לחולה לצאת כאמור, דינו — מאסר שנה.

(יב) שר הבריאות רשאי, בהתייעצות עם שר המשטרה, להתקין תקנות בדבר תנאי החזקתם של מי שניתנו עליהם צווי החזקה ובדבר דרכי הטיפול בהם.

(יג) סעיף זה, תחילתו כעבור חדשיים לאחר תחילת התקנות לפי סעיף קטן (יב)."

7. במקום סעיף 18 לחוק יבוא: החלפת סעיף 18

"מאסר על תנאי 18. (א) הטיל בית המשפט עונש מאסר, רשאי הוא להורות בגזר הדין שהעונש, כולו או מקצתו, יהיה על תנאי.

(ב) מי שנידון למאסר על תנאי לא ישא את ענשו אלא אם עבר — תוך תקופה שנקבעה בגזר דינו ושלא תפחת משנה ולא תעלה על שלוש שנים (להלן — תקופת התנאי) — אחת העבירות שנקבעו בגזר הדין הורשע בשל עבירה כזאת (להלן — עבירה נוספת) תוך תקופת התנאי או לאחריה.

(ג) תקופת התנאי תחיל מיום מתן גזר הדין, ואם הנידון נושא אותו זמן עונש מאסר — מיום שחרורו מן המאסר; והכל כשבית המשפט לא הורה אחרת.

(ד) קביעת העבירות לפי סעיף קטן (ב) יכול שתהיה בציון סוג של עבירות או בפירוט עבירות מסוימות, אם דרך תיאורן ואם דרך אזכור הוראות חוק; אוזכרה הוראת חוק והיא בוטלה לאחר מכן והוראה אחרת באה במקומה, יראו את גזר הדין כמאזכר את ההוראה האחרת.

18א. הטיל בית המשפט מאסר על תנאי, רשאי הוא לתת צו מבחן כמש- מעותו בפקודת העמדת עבריינים במבחן, 1944³, לתקופת התנאי, כולה או מקצתה, והוראות אותה פקודה יחולו על צו המבחן בכפוף להוראות חוק זה ובשינויים המחוייבים לפי הענין.

העמדה במבחן
במקופת התנאי

3 ע"ר 1944, חוס' 1 מס' 1360, עמ' 126.

מאסר בשל עבירה נוספת
18ב. הטיל בית המשפט עונש מאסר בשל עבירה נוספת, לא יורה שעונש זה יהיה כולו על תנאי.

הפעלתו של מאסר על תנאי
18ג. (א) מי שנידון למאסר על תנאי והורשע בשל עבירה נוספת, יצווה בית המשפט על הפעלת המאסר על תנאי.

(ב) בצו לפי סעיף קטן (א) רשאי בית המשפט להורות שהפעלת המאסר על תנאי תהיה בכפוף לתוצאות הערעור על ההרשעה בשל העבירה הנוספת.

(ג) צו לפי סעיף זה יינתן על ידי בית המשפט שהרשיע את הנידון בשל העבירה הנוספת, והוא יכול להינתן על ידי כל שופט של אותו בית משפט.

הארכת תקופת התנאי
18ד. (א) בית המשפט שהרשיע נאשם בשל עבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה עונש מאסר רשאי, על אף האמור בסעיף 18 ובמקום לצוות על הפעלת המאסר על תנאי, לצוות, מטעמים שיירשמו, על הארכת תקופת התנאי לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים, אם שוכנע בית המשפט שבנסיבות הענין לא יהיה זה צודק להפעיל את המאסר על תנאי.

(ב) לא ישתמש בית המשפט בסמכות לפי סעיף זה אלא לגבי ההרשעה הראשונה של הנאשם בשל עבירה נוספת.

מאסר על תנאי שהוטל ע"י בית דין צבאי
18ה. לענין הסעיפים 18ב, 18ג ו-18ד, דינו של עונש מאסר על תנאי שהוטל על ידי בית דין צבאי כמשמעותו בחוק שיפוט צבאי, תשט"ו—1955, כדין עונש מאסר על תנאי שהוטל על ידי בית משפט, זולת אם סבר בית המשפט שהרשיע בשל העבירה הנוספת, שהעבירה שעליה הטיל בית הדין הצבאי את עונש המאסר על תנאי היתה עבירה צבאית כמשמעותה באותו חוק.

תקופות מאסר בזו אחר זו
18ו. מי שהוטל עליו עונש מאסר בשל עבירה נוספת והופעל נגדו עונש המאסר על תנאי, ישא, על אף האמור בסעיף 15, את שתי תקופות המאסר בזו אחר זו, זולת אם בית המשפט שהרשיעו בשל העבירה הנוספת ציווה, מטעמים שיירשמו, ששתי התקופות, כולן או מקצתן, יהיו חופפות.

תחילת ריצוי המאסר שהופעל
18ז. מי שהופעל נגדו מאסר על תנאי, יתחיל לשאתו ביום מתן הצו המפעיל את המאסר זולת אם ציווה בית המשפט שיתחיל ביום אחר.

ערעור
18ח. (א) צו לפי סעיף 18ג, 18ד, 18ה, 18ו, 18ז, ניתן לערעור.

(ב) בערעור על ההרשעה בשל העבירה הנוספת מותר לכלול ערעור גם על צו כאמור אם לא הוגש עליו ערעור לפי סעיף זה.

8. בסעיף 22 לחוק, במקום "מאסר עד ששה חדשים" יבוא "מאסר עד שנה". תיקון סעיף 22

9. בסעיף 24 לחוק יימחקו המלים "בשל עבירה אחת". תיקון סעיף 24

10. אחרי סעיף 24 לחוק יבוא: הוספת סעיף 24א

"דחיית מועדים 24א. (א) נקבע מועד לביצועו של עונש באחת ההוראות של חוק זה או על ידי בית המשפט לפי אחת מהן, רשאי בית המשפט לדחות את הביצוע למועד אחר.

4 ס"ח 189, תשט"ו, עמ' 171.

(ב) נדחה ביצועו של עונש לפי סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט לדחותו פעם נוספת מטעמים מיוחדים שיירשמו.
 (ג) בית המשפט הדחה ביצועו של עונש לפי סעיף זה רשאי להתנות את הדחיה במתן ערכות ובתנאים אחרים שימצא לנכון; על ערכות הניתנת לפי הוראה זו יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות הסעיפים 10(2), 10(3), 10(4) ו-11(3) לפקודת השחרור בערכות, 1944.
 (ד) החלטת בית המשפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור."

11. בסעיף 25 לחוק, המלים "בשל חטא או עוון" יימחקו. תיקון סעיף 25
12. בסעיף 31 לחוק, במקום "הורשע אדם בשל עבירה, רשאי בית המשפט לחייבו" יבוא "הורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן", ובמקום "500 לירות" יבוא "1500 לירות". תיקון סעיף 31
13. בסעיף 37 לחוק, אחרי המלים "רשאי הוא להטיל על המתלונן" יבוא "לאחר שנתן לו הזדמנות סבירה לטעון טענותיו לענין זה" ובסופו יבוא "לענין ערעור על תשלום הוצאות, דין המתלונן כדין נאשם שהורשע, ולענין גבייתן רואים את החיוב בהן כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתיבעה אזרחית לטובת הזכאי נגד המתלונן". תיקון סעיף 37
14. בפקודת העמדת עבריינים במבחן, 1944 – בסעיף 6(1), במקום "500 לירות" יבוא "1500 לירות". תיקון סקודת העמדת עבריינים במבחן
15. בסעיף 5 לפקודת החוק הפלילי, 1936⁵, ובסעיף 1 לפקודת הפרשנות⁶, בהגדרת "חטא", במקום "חמש לירות" יבוא "שבעים וחמש לירות". תיקון סקודת החוק הפלילי ופקודת הפרשנות

דב יוסף
 שר המשפטים

דוד בן-גוריון
 ראש הממשלה

שניאור זלמן שור
 נשיא המדינה

⁵ ע"ר 1936, חוט' 1 מס' 652, עמ' 263.
⁶ דיני ישראל 1, גוסס חדש, תשי"ד, עמ' 2.